

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/16/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6414210378
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ferdinand Zimmermann
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6414210378.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ferdinanda Zimmermanna a sudcov JUDr. Danice Kočíčkovej a JUDr. Amy Odalošovej v právnej veci žalobkyne F. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q. F. - T., Q. XX/X, zastúpená Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o., Kuzmányho 29, Košice, IČO: 47 234 466, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava, o zaplatenie 346 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 4C/139/2014-19 zo dňa 05. 11. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v časti, v ktorej rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 346 € spolu s 8,15 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 346 € od 26. 07. 2014 do zaplatenia, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia
p o t v r d z u j e.

V časti výroku, ktorým súd rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni na účet právneho zástupcu JUDr. Petra Rybára sumu 51,90 €, ako trovy právneho zastúpenia, do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia rozhodnutie z r u š u j e a vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd rozhodol tak, že:

- I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 346 € spolu s 8,15 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 346 € od 26. 07. 2014 do zaplatenia, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.
- II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni na účet právneho zástupcu JUDr. Petra Rybára sumu 51,90 €, ako trovy právneho zastúpenia, do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový súd uviedol: „Žalobkyňa prostredníctvom svojho splnomocneného právneho zástupcu, podala na Okresný súd Žiar nad Hronom, dňa 27.08.2014 návrh, v ktorom navrhovala, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu žalovanú sumu, z titulu bezdôvodného obohatenia. K bezdôvodnému obohateniu malo dôjsť na strane žalovaného tým, že dňa 25.08.2011 uzavrel so žalobkyňou Zmluvu číslo 601600007 a poskytol jej finančné prostriedky vo výške 340 eur. Zmluva nemala náležitosti, ktoré vyžaduje zákon pre poskytnutie spotrebiteľskej zmluvy, a preto je bezúročná a bez poplatkov. Pretože žalobkyňa zaplatila sumu 696 eur zaplatila o 346 eur viac, než bola povinná zaplatiť.

Žalovaný namietal miestnu príslušnosť súdu, a to z toho dôvodu, že žalobkyňu nemožno považovať za spotrebiteľku, zmluvu považoval za obchodný vzťah z úveru. Zmluva o úvere nemusí obsahovať údaj o RPMN a teda má nárok nielen na vrátenie úveru, ale aj príslušných poplatkov a úrokov za poskytnutie úveru. Vzhľadom na to, že zmluva o úvere má všetky náležitosti, nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, a preto navrhoval návrh zamietnuť.

Vzhľadom na námietku žalovaného, súd skúmal miestnu príslušnosť. Okresný súd v Žiari nad Hronom zistil, že ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. Žalobkyňa má bydlisko v obvode Okresného súdu v Žiari nad Hronom, a preto v zmysle § 87 písm. f), je príslušný na konanie Okresný súd Žiar nad Hronom, preto nebol dôvod postúpiť vec inému súdu, v zmysle § 105 ods. 2 O.s.p.

Žalovaný sa na pojednávanie nedostavil, a preto súd konal v jeho neprítomnosti, aj keď zostal nečinný (§ 101 ods. 2 O.s.p.).

Z výsluchu žalobkyne, ako aj z pripojených listinných dôkazov nie je sporné, že účastníci dňa 25.08.2011 uzatvorili Zmluvu o úvere číslo 601600007, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške 350 eur a žalovaná sa zaviazala vrátiť celkove 696 eur. Z prehľadu o splátkach, nie je sporné, že žalobkyňa od 16.11.2011 do 22.02.2013 zaplatila na úvere sumu 696 eur.

V čase uzatvárania zmluvy platil Zákon číslo 129/2010 Zbierky o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákon upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru, na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojený s poskytovaným spotrebiteľským úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu a okrem všeobecných náležitostí, podľa Občianskeho zákonníka, musí obsahovať náležitosti, uvedené v § 9 ods. 2 uvedeného zákona. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý žalovaným takúto charakteristiku spĺňa, a preto má súd za dokázané, že poskytnuté finančné prostriedky nie sú vzťahom obchodnoprávnym ale občianskoprávnym, zo spotrebiteľského úveru. Údaj uvedený v zmluve o úvere, že finančné prostriedky sú použité na povolenie, je zaškrtnutý len účelovo. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať, okrem iného úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny, ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru (§ 9 ods. 2 písm. i), ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov (§ 9 ods. 3 písm. j). Z predloženej zmluvy o úvere (čl. 5) je dokázané, že táto zmluva uvedené podstatné náležitosti nemá. Poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti, podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) (§ 11 ods. 1 písm. b) Zákona číslo 129/2010 Z. z).

Z vykonaného dokazovania má súd za dokázané, že zmluva o úvere medzi účastníkmi uzavretá dňa 25.08.2011 nemá náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y), a preto ju treba považovať za bezúročnú a bez poplatkov. Z toho potom vyplýva, že ak žalovaný poskytol žalobkyni sumu 350 eur, táto mu bola povinná vrátiť len sumu 350 eur. Z vykonaného dokazovania má súd za dokázané, že žalobkyňa vrátila žalovanému sumu 696 eur, t.j. o 346 eur viac, ako to vyplýva z ustanovenia § 11 ods. 1 písm. b) Zákona o spotrebiteľskom úvere. Nie je teda sporné, že žalovaný získal od žalobkyni plnenie bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka), pričom v zmysle § 456 Občianskeho zákonníka, sa predmet bezdôvodného obohatenia musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Súd, preto zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 346 eur.

Dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní je v omeškaní (§ 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Výška úrokov z omeškania je stanovená § 3 Nariadenia vlády č. 586/2008 Z.z.

Žalobkyňa mala vo veci úspech, a preto v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. má právo aj na náhradu trov konania na účelne bránenie svojho práva voči účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Trovy žalobkyni predstavujú trovy právneho zastúpenia advokáta za úkony právnej služby, podľa vyhlášky číslo 655/2004

Z. z. Trovy potrebné na účelné uplatňovanie, alebo bránenie práva sa nemôžu posudzovať, ako celok, teda aj v prípade, ak účastník má nárok na náhradu trov konania, pretože mal plný úspech vo veci. Každý úkon, alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne. Cieľom súdnych konaní v drobných sporoch má byť vymoženie pohľadávky z čo najnižšími nákladmi a nemôže prevažovať záujem na vedení konania z dôvodu, že ide o zaujímavé veci z hľadiska odmeny advokáta. Advokát zastupujúci žalobkyňu, podáva na Okresný súd v Žiari nad Hronom hromadné žaloby a opakujúce sa žaloby, kde v podstate mení len označenie účastníkov a žalovanú sumu a text žaloby, ako aj text vyjadrenia k stanovisku žalovaného v žalobe, zostáva stále rovnaký. Ide skôr o administratívnu prácu než o odborne právne náročný proces, a preto súd znížil náhradu uplatňovaných trov konania, v zmysle § 150 ods. 2 O.s.p. Advokát si uplatňoval základnú sadzbu úkonu vo výške 25,56 eur a režijný paušál 8,04 eur. Uplatňoval si tri úkony právnej služby, a to príprava a prevzatie, návrh na začatie konania a účasť na pojednávaní. Príprava a prevzatie, ako aj podanie žaloby sú skôr administratívnym úkonom, a preto súd túto odmenu advokáta znížil o štvrtinu (26,56 eur + 8,04 eur x 1/4 = 8,65 eur). Za tieto dva úkony teda súd priznal advokátovi odmenu vo výške 8,65 eur, účasť na pojednávaní v plnej výške 26,56 eur + 8,04 eur. Celkove spolu trovy právneho zastúpenia predstavujú 51,90 eur. Ďalej si advokát uplatňoval náhradu na hotové výdavky, a to strata času za účasť na pojednávaní vo výške 93,80 eur a cestovné z Košíc do Žiaru nad Hronom a späť vo výške 63,025 eur. Tieto trovy súd advokátovi nepriznal, a to z toho dôvodu, že žalobkyňa si zvolila advokáta z opačného konca republiky, pričom v obvode Okresného súdu v Žiari nad Hornom je množstvo advokátov, dokonca pobočka Centra právnej pomoci, kde je poskytovaná právna pomoc zadarmo. V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, uskutočňujú výkon rozhodnutí, ktoré neboli splnené dobrovoľne, a dbajú pri tom na to, aby nedochádzalo k porušeniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a aby sa práva nezneužívali na úkor týchto osôb (§ 2 Zákona číslo 99/1963 Zb.). Tým že žalobkyňa si zvolila advokáta z Košíc, a tento podáva hromadné žaloby na Okresný súd v Žiari nad Hronom, by priznaním hotových výdavkov a cestovného došlo k zneužitiu práva na úkor inej strany, a preto súd tieto trovy advokátovi nepriznal“.

Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podali v súlade s § 204 OSP odvolanie žalobca proti výroku I , žalovaný proti výroku II.

Žalovaný podal odvolanie v súlade s § 205 ods. 2 písm. a), b) a f) OSP, § 205 ods. 2 písm. a) s použitím § 221 ods. 1 písm. f), OSP, navrhol rozhodnutie zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Žalovaný uviedol, že mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom. Namietal miestnu nepríslušnosť okresného súdu Žiar nad Hronom podľa § 105 ods. 1 OSP, ktorú vzniesol pri prvom úkone. Bolo mu doručené predvolanie na pojednávanie na deň 05. 11. 2014 o 10.45 h. Žalovaný svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlnil a to s prihliadnutím na skutočnosť, že dňa 10. 09. 2014 vzniesol námietku nepríslušnosti súdu, o ktorej nebolo do termínu pojednávania rozhodnuté a z dôvodu zachovania princípu hospodárnosti konania, žiadal pojednávanie odročiť až do právoplatného rozhodnutia o vznesenej námietke. Aj napriek ospravedlneniu a žiadosti o odročenie pojednávania, za neúčasti žalovaného prejednal súd vec bez jeho prítomnosti, čím jednoznačne došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom. Neboli splnené podmienky podľa § 101 ods. 2 OSP. Vo veci rozhodol síce vecne, nie však miestne príslušný súd. Na konanie bol príslušný Okresný súd Bratislava I. podľa ust. § 84 a § 85 ods. 2 OSP. Chýbajúca miestna príslušnosť na strane prvostupňového súdu predstavuje nedostatok podmienky konania, ktorým sa súd pred termínom pojednávania nezaoberal. Prvou podmienkou na správne ustálenie osoby zákonného sudcu je správne ustálenie vecnej, resp. miestnej príslušnosti konajúceho súdu (rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 283/09). Iba taký sudca určený podľa rozvrhu práce, ktorý je sudcom vecne a miestne príslušného súdu ustanoveného zákonom, je zákonným sudcom v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy, resp. nezávislým a nestranným sudcom podľa čl. 6 ods. 1 prvá veta dohovoru.

Žalovaný uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je nepreskúmateľné, z odôvodnenia nie je zrejmé, akými úvahami sa súd riadil a aké ustanovenia právnych predpisov na daný skutkový stav aplikoval. Nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobca plnil na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, zmluva nebola vyhlásená za neplatnú, právny dôvod na plnenie zo zmluvy o úvere nikdy neodpadol. Zmluvu o úvere nie je možné posudzovať ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere, a teda nemusí obsahovať údaj o RPMN.

Žalobca podal odvolanie proti výroku rozhodnutia, ktorým mu nebola priznaná uplatnená náhrada trov konania v uplatnenom rozsahu, navrhol zmeniť druhý výrok rozhodnutia tak, že žalovanému bude uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 200 € podľa vyčíslenia trov konania zo dňa 06. 11. 2014. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania vo výške 26,56 € + 8,04 € režijný paušál, spolu 34,60 €. Odvolanie podal z dôvodu § 205 ods. 2 písm. a) OSP, bola mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a v súlade s § 205 ods. 2 písm. f) OSP v zmysle ktorého rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Advokátska kancelária zastupujúca žalobcu sa zaoberá výlučne problematikou spotrebiteľského práva, spory, v ktorých zastupuje vznikli v súvislosti s porušením zákona zo strany žalovaného a ignorovania snahy žalobcu o mimosúdne riešenie sporu. Obdobnosť prípadov je spôsobená tým, že žalovaný používa formulárové zmluvy, čo automaticky spôsobuje zdanlivú formulárovú podobnosť žalôb. Ak sú všetky zmluvy žalovaného neplatné z rovnakého dôvodu, žalobca si môže uplatniť nároky len z toho istého a stále rovnakého zákonného dôvodu. Vyhláška č. 655/2004 Z. z. neumožňuje zníženie sadzby odmeny z dôvodu „administratívnej“ povahy pri odborne právne nenáročných úkonoch. Pokiaľ mu súd nepriznal náhradu cestovného a straty času z dôvodu, že si žalobca vybral právneho zástupcu z opačného konca republiky poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5MCdo 21/2009, podľa ktorého nie je dôvodom na nepriznanie náhrad len to, že sídlo advokátskej kancelárie sa nenachádza v obvode sídla konajúceho súdu, alebo bydliska účastníka konania, nakoľko to nezodpovedá sledovanému cieľu, tak ako to má na mysli § 142 až 150 OSP.

Zmyslom a účelom inštitútu náhrady trov konania pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnému účastníkovi náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusel zaplatiť, ak by tu nebolo konania pred všeobecným súdom. Výnimku z tohto pravidla musí ustanoviť zákon; tieto sa musia uplatňovať len za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok a skôr reštriktívne (rozhodnutie II. ÚS 231/04). Pokiaľ ide o súvislosť s tým, že žalobca mohol využiť služby centra právnej pomoci, poukázal na to, že žalobca nespĺňa podmienky vyžadované centrom. Zástupca žalobcu sa výslovne špecializuje na problematiku spotrebiteľského práva a vzhľadom na jeho skúsenosti, nemožno výber občana na právneho zástupcu ako účastníka súdneho konania obmedziť. Nejde teda o zneužívanie práva žalobcu na úkor žalovaného. Nebol teda daný dôvod na zníženie náhrady.

Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP a rozsudok okresného súdu v časti, v ktorej rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 346 € spolu s 8,15 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 346 € od 26. 07. 2014 do zaplatenia, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 OSP, v časti v ktorej súd rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni na účet právneho zástupcu JUDr. Petra Rybára sumu 51,90 €, ako trovy právneho zastúpenia, do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia, v súlade s § 221 ods. 1 písm. f) OSP zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odvolací súd rozhodnutie v časti prvého výroku, ktorou súd rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 346 € spolu s 8,15 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 346 € od 26. 07. 2014 do zaplatenia, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia potvrdil, nakoľko je vo výroku vecne správne (ods. 1).

Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (ods. 2).

Preskúmaním veci v časti výroku I. rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že okresný súd vo veci správne rozhodol, náležite zistil skutkový stav, vec správne skutkovo i právne posúdil a rozhodnutie odôvodnil v súlade so zákonnými požiadavkami na riadne odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 OSP).

Odvolací súd rozsudok okresného súdu vo výroku I. potvrdil na tom istom základe a z tých istých dôvodov, ktoré uviedol v odôvodnení rozhodnutia okresný súd, odvolací súd na tieto dôvody v tomto rozhodnutí odkazuje.

Žalovaný v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by boli relevantným dôvodom a mohli mať vplyv na výsledok rozhodnutia okresného súdu.

Žalovaný v odvolaní uviedol, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký nežiaduci postup súdu v prejednávanej veci, ktorým súd účastníkovi konania znemožní realizáciu tých práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, a tým odňal účastníkovi jeho procesné práva. Medzi najzávažnejšie prípady odňatia možnosti konať pred súdom možno zaradiť situácie, keď súd rozhodoval bez nariadenia pojednávania a neboli na to splnené podmienky, ak účastníka na pojednávanie riadne nepredvolal alebo ak rozhodol bez toho, aby bola dodržaná zákonom ustanovená lehota na prípravu pojednávania.

Odvolací súd nezistil taký nežiaduci postup súdu v prejednávanej veci, ktorým by súd účastníkovi konania znemožnil realizáciu tých práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Vzhľadom na dôvody odvolania žalovaného odvolací súd udáva, že ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. Miestna príslušnosť súdu je daná v súlade § 87 f) OSP, keď popri všeobecnom súde odporcu je na konanie príslušný aj súd, v obvode ktorého má bydlisko spotrebiteľ, ak ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. Podľa § 52 Občianskeho zákonníka (účinného v čase uzatvorenia zmluvy) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. V danej veci teda konal miestne príslušný súd, a teda bola splnená podmienka zákonného sudcu.

Žalovanému nebola odňatá možnosť konať pred súdom ani z dôvodu, ako uvádza, že napriek ospravedlneniu a žiadosti o odročenie pojednávania z jeho strany, súd prejednal vec v jeho neprítomnosti, pričom súd mu neoznámil akým spôsobom do termínu pojednávania rozhodol o vznesenej námietke nepríslušnosti.

V prípade pojednávania bez prítomnosti účastníka za podmienok predpokladaných zákonom nemôže dôjsť k odňatiu práva účastníka konať pred súdom (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 116/93) a zároveň nie je porušená zásada kontradiktórnosti sporového konania. Ustanovenie § 101 ods. 2 OSP umožňuje súdu konať v dôvodných prípadoch v neprítomnosti účastníkov konania. Dôvodom žiadosti žalovaného o odročenie pojednávania bola, že pri prvom úkone, ktorý mu patril vyslovil námietku miestnej nepríslušnosti, o ktorej nebolo právoplatne rozhodnuté. Sudca takémuto návrhu na odročenie pojednávania nevyhovел a vec následne prejednal a rozhodol v neprítomnosti žalovaného, postupoval tak v plnom súlade s ust. § 101 ods. 2 OSP, keďže ako bolo uvedené vyššie okresný súd bol v súlade s § 87 f) OSP miestne príslušný vo veci konať, nebol teda dôvod postúpiť vec príslušnému súdu podľa § 105 ods. 2 OSP. Účasť na pojednávaní je právo, ktoré v prejednávanej veci žalovaný nevyužil, aj keď bol na termín pojednávania riadne a včas predvolaný. Súčasne v tejto veci neexistoval iný dôležitý dôvod na odročenie pojednávania. Súd postupoval v súlade s § 119 OSP, a keďže nezistil dôležitý dôvod na odročenie pojednávania prejednal vec. Iné chápanie predmetných ustanovení by viedlo k nežiaducim prietahom v konaní. S námietkou miestnej nepríslušnosti sa správne vysporiadal prvostupňový súd v odôvodnení rozhodnutia keď vychádzal zo skutočnosti, že žalobkyňa uplatňuje svoj nárok ako spotrebiteľka, a teda má právo výberu medzi všeobecným súdom žalovaného (§ 85 OSP) a súdom uvedeným v ust. § 87 písm. f) OSP. Keďže súd bol miestne príslušný konať vo veci, nepostúpil vec inému súdu, a teda ani ospravedlnenie žalovaného z dôvodu, že nebolo rozhodnuté o vznesenej námietke nepríslušnosti, nemožno považovať za dôležitý dôvod na odročenie pojednávania v súlade s § 119 OSP.

Z odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového súdu pokiaľ ide o prvý výrok je zrejmé, aký skutkový stav zistil, akými úvahami sa súd riadil a aké ustanovenia právnych predpisov na daný skutkový stav aplikoval. Súd žalobcom uplatnený nárok posudzoval a priznal titulom bezdôvodného obohatenia, ktoré obohatenie má svoj pôvod (vychádza) v zmluve o úvere uzatvorenej dňa 25. 08. 2011, pričom v danom prípade ide o zmluvu spotrebiteľskú, na ktorú sa vzťahuje režim spotrebiteľského práva. Prvostupňový súd správne zistil, že účastníci uzatvorili spotrebiteľskú zmluvu v súlade s § 52 Občianskeho zákonníka, na ktorú sa vzťahuje režim spotrebiteľského práva, zmluvu posudzoval ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere, nakoľko na strane žalobcu vystupovala fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní zmluvy nekonala v

rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Aj za použitia všeobecného interpretačného ustanovenia § 54 Občianskeho zákonníka týkajúceho sa spotrebiteľských zmlúv je namieste, pri pochybnostiach o obsahu zmlúv, vykladať ich priaznivejšie pre spotrebiteľa, čím treba, podľa názoru odvolacieho súdu, dospieť k záveru, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania úverového dlžníka, ťaží toho, kto tvrdí takúto výnimku (majúc za následok potrebu kvalifikácie úveru za tzv. iný, a teda nespotebiteľský úver majúci sa takto riadiť výlučne úpravou v zmluve a v Obchodnom zákonníku), čiže veriteľ. Žalobkyňa úver čerpala za účelom uspokojenia osobných potrieb, prvostupňový súd na základe vykonaného dokazovania zistil, že údaj uvedený v zmluve o úvere, že finančné prostriedky sú použité na povolanie je zaškrtnutý len účelovo. Odvolací súd k tomu dodáva, že spotrebiteľ nemôže mať vedomosť o následkoch označenia účelu použitia finančných prostriedkov na účel zamestnania, či povolania. Túto skutočnosť veriteľa často zneužívajú. Ide o nekalú obchodnú prax, keď u spotrebiteľov vyznačujú v zmluvách takýto účel poskytnutia finančných prostriedkov, ako tomu bolo aj v danom prípade. Správne potom posúdil, že predmetná zmluva sa riadi ustanoveniami zákona 129/2010 Z. z. . Zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2), a preto v súlade s § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch ju treba považovať za bezúročnú a bez poplatkov. Správne potom aplikoval súd na plnenie žalobkyne v prospech žalovaného ust. § 451 Občianskeho zákonníka, keď jej plnenie, ktoré poskytla žalovanému navyše, oproti tomu, čo podľa zmluvy mala plniť žalovanému považoval za plnenie bez právneho dôvodu a v zmysle § 456 Občianskeho zákonníka zaviazal žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobkyne.

Vzhľadom na uvedené, odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu v prvom výroku potvrdil.

Odvolací súd zrušil rozhodnutie prvostupňového súdu v časti, v ktorej rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňu na účet právneho zástupcu JUDr. Petra Rybára sumu 51,90 € ako trovy právneho zastúpenia do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia v súlade s § 221 ods. 1 písm. f) OSP a v súlade s § 221 ods. 2 vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, akými úvahami sa súd riadil pri rozhodovaní, čo spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Prvostupňový súd v odôvodnení rozhodnutia o náhrade trov konania uviedol, že rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP ako aj § 150 ods. 2 OSP.

V súlade s § 142 ods. 1 OSP účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Účastník má právo v súlade s Čl.47 Ústavy na právnu pomoc v konaní pred súdmi. Súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania v zmysle § 142 ods. 1 OSP je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom v spore. Účelnosť je vlastnosť spočívajúca v sledovaní cieľa. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze.

Prvostupňový súd neuviedol akými úvahami sa riadil pri závere, že trovy konania žalobcu sú neprimerané voči uplatnenej pohľadávke (žalobca uplatnil trovy konania vo výške 200 € a pohľadávka bola uplatnená vo výške 346 € s prísl.), tiež sa javí nesprávny záver, že žalobkyňa sa mohla dať zastúpiť CPP. Náhradu nákladov vynaložených na cestovné a náhradu za stratu času v súvislosti s účasťou právneho zástupcu na pojednávaní pred súdom prvého stupňa súd prvého stupňa nepriznal na základe kritéria (t.j. že sídlo advokáta je mimo bydliska účastníka i sídla súdu prvého stupňa), ktoré samo osebe nemá zákonné opodstatnenie v zákonom sledovanom a prezumovanom ciele nahradiť úspešnej strane trovy konania. Príslušná právna úprava (vyhláška o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) vzťahujúca sa na prejednávajúcu vec priznáva advokátovi možnosť uplatnenia účelne vynaložených náhrad cestovných výdavkov i náhrady za stratu času. V prípade náhrad cestovného sa ich účelnosťou rozumie najmä voľba vhodného dopravného prostriedku s ohľadom na sídlo advokátskej kancelárie a miesto procesného úkonu (napr. pojednávania súdu), jeho dostupnosťou z hľadiska vlakovkej alebo autobusovej dopravy ako lacnejších foriem cestovania. Súčasne však treba brať do úvahy i výšku náhrady za stratu času, ktorá môže byť pri použití relatívne nákladnejšieho dopravného prostriedku (napr. osobného automobilu oproti dopravnému prostriedku verejnej dopravy) v konečnom dôsledku efektívnejšia, než u iného menej nákladného spôsobu dopravy. Pokiaľ sa právny zástupca riadne dostavil k súdom nariadenému pojednávaniu a z jeho konania nevznikli žiadne preťahy, či neúčelné realizované úkony súdu, nemožno v takomto prípade náklady právneho zastúpenia považovať za neúčelné. Zmyslom a účelom inštitútu náhrady trov konania pred všeobecným súdom je poskytnúť

úspešnému účastníkovi náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusel zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Výnimky z tohto pravidla musí ustanoviť zákon; tieto sa musia uplatňovať len za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok a skôr reštriktívne (porovnaj napr. II. ÚS 31/04).

Vzhľadom na vyššie uvedené krajský súd zrušil rozhodnutie o uložení povinnosti žalovanému nahradiť trovy konania žalobcovi. Úlohou prvostupňového súdu bude opätovne rozhodnúť o náhrade trov konania, a to v súlade s § 142 ods. 1 OSP, nakoľko žalobkyňa mala vo veci plný úspech, posúdiť účelnosť vynaložených trov. V prípade, že prvostupňový súd bude aplikovať ust. § 150 ods. 2 OSP na trovy konania uvedie akými úvahami sa pri aplikácii predmetného ustanovenia sa riadil.

O veci senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.